

Sygn. akt IV KK 641/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Gierczak

w sprawie **K. B.**,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 9 stycznia 2020 r.,

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego,

od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 16 października 2018 r.,

sygn. akt IX K (...),

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B. .

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 16 października 2018 r. (sygn. akt IX K (...)) K. B. został uznany za winnego tego, że:

- I. w okresie od kwietnia 2014 r. do dnia 21 lutego 2015 r. uchylał się od wykonania obowiązku alimentacyjnego wobec swojego dziecka M. B. , określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Rejonowego w B., sygn. akt I RC (...) z dnia 24

kwietnia 2014 r., a łączna kwota wysokości powstałych wskutek tego zaległości stanowiła równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, przy czym zaniechaniem swoim naraził uprawnioną pokrzywdzoną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. o czyn z art. 209 § 1a k.k.

II. w okresie od marca 2017 r. do dnia 30 maja 2018 r. uchylał się od wykonania obowiązku alimentacyjnego wobec swojego dziecka M. B. , określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Rejonowego w B., sygn. akt I RC (...) z dnia 24 kwietnia 2014 r., a łączna kwota wysokości powstałych wskutek tego zaległości stanowiła równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, przy czym zaniechaniem swoim naraził uprawnioną pokrzywdzoną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, ponadto zarzucanego czynu dopuścił się w okresie 5 lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności, będąc uprzednio skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w B. , sygn. akt IX K (...) z dnia 29 września 2015 r. za przestępstwa umyślne, tj. przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. i inne, którą to karę odbywał w okresie od dnia 26 kwietnia 2016 r. do dnia 22 listopada 2016 r., tj. o czyn z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

III. w okresie od dnia 1 czerwca 2017 r. do dnia 30 maja 2018 r. uchylał się od wykonania obowiązku alimentacyjnego wobec swojego dziecka M. B., określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Rejonowego w B. , sygn. akt I RC (...) z dnia 24 kwietnia 2014 r., a łączna kwota wysokości powstałych wskutek tego zaległości stanowiła równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, przy czym zaniechaniem swoim naraził uprawnioną pokrzywdzoną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, ponadto zarzucanego czynu dopuścił się w okresie 5 lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności, będąc uprzednio skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w B., sygn. akt IX K (...) z dnia 29 września 2015 r. za przestępstwa umyślne, tj. przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. i inne, którą to karę odbywał w okresie od dnia 26 kwietnia 2016 r. do dnia 22 listopada 2016 r., tj. o czyn z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

za które to czyny wymierzył oskarżonemu karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności, uznając ponadto, że czynu z pkt II i III stanowią ciąg przestępstw. Wyrok uprawomocnił się bez zaskarżenia.

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację w trybie art. 521 k.p.k. wniósł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny, zarzucając przedmiotowemu wyrokowi „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego - art. 410 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k., polegające na pominięciu przez sąd wynikających z akt sprawy istotnych okoliczności mających znaczenie dla prawidłowego określenia czasu popełnienia czynów z art. 209 § 1a k.k., a dotyczących uprzedniej karalności oskarżonego za czyny z art. 209 § 1a k.k., w tym zaniechaniu przeprowadzenia dowodu z treści zalegającego w aktach sprawy odpisu prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w B. , sygn. akt IX K (...), poprzez odczytanie bądź ujawnienie tego dokumentu w trybie art. 393 § 1 k.p.k. lub art. 394 § 2 k.p.k., na skutek czego doszło do wadliwego określenia granic czasowych przypisanych mu czynów i niesłusznego skazania K. B. za uchylenie się od ciężącego obowiązku alimentacyjnego na rzecz córki M. B. w okresie od kwietnia 2014 r. do 21 lutego 2015 r. i w okresie od marca 2017 r. do 30 maja 2018 r. oraz za uchylenie się od tego obowiązku na rzecz córki M. B. w okresie od 1 czerwca 2017 r. do 30 maja 2018 r., pomimo iż prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 14 marca 2018 r., sygn. akt IX K (...), K. B. został skazany za takie same czyny popełnione na szkodę tych samych pokrzywdzonych w okresie od maja 2014 r. do stycznia 2015 r. oraz w okresie od kwietnia 2017 r. do lipca 2017 r.”.

Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w B. w całości i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna.

Podstawowym obowiązkiem sądu orzekającego w sprawie karnej jest zgromadzenie adekwatnego dla możliwości wydania orzeczenia opartego na prawdzie materialnej (art. 2 k.p.k.) materiału dowodowego i jego wszechstronna analiza. Jakkolwiek często uzyskanie wszelkich potrzebnych dowodów nie jest

możliwe i braki w tym zakresie oceniać należy odpowiednio do realiów konkretnej sprawy. Jednak gdy dowód znajduje się w dyspozycji sądu, a ten z uwagi na niedbałość nie zapoznaje się z nim i nie buduje w oparciu o niego rozstrzygnięcia – stanowi to rażące naruszenie prawa materialnego, m.in. art. 410 k.p.k. oraz art. 366 k.p.k. Jak powszechnie przyjmuje się w orzecznictwie sądów karnych rolą sądu w ramach art. 366 § 1 k.p.k. jest wyjaśnienie "istotnych okoliczności sprawy", ocenianych przez pryzmat realizacji zasady prawdy materialnej, a więc poprzez ocenę dokonanych ustaleń faktycznych. Przewodniczący nie tylko formalnie kieruje rozprawą, ale powinien także oddziaływać na przebieg postępowania dowodowego, aby doprowadził on do obiektywnego odtworzenia zdarzeń, zgodnie z ich rzeczywistym przebiegiem. Naruszenie art. 366 § 1 k.p.k. musi być rozstrzygane przez pryzmat realizacji prawdy materialnej, a więc poprzez ocenę dokonanych ustaleń faktycznych.

W powyższym kontekście rację ma Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny, akcentując, że na k. 107 akt sprawy znajdował się odpis wyroku Sądu Rejonowego w B. (sygn. akt IX K (...)) obejmujący skazanie K. B. za okres niealimentacji na szkodę obu córek w okresie od maja 2014 r. do stycznia 2015 r. oraz od kwietnia 2017 r. do lipca 2017 r. Odczytanie w stosownym procesowym trybie przedmiotowego wyroku z pewnością stanowiłoby asumpt do poczynienia stosowych ustaleń, co do możliwego do przypisania okresu niealimentacji w sprawie niniejszej. Brak tego postąpienia doprowadził do wydania wyroku w wyniku rażącego naruszenia prawa procesowego mającego istotny wpływ na treść orzeczenia, gdyż prawdopodobne jest w stopniu wysokim, iż doszło do uznania skazanego winnym tego samego czynu niealimentacji dwukrotnie w identycznym zakresie. Słusznie zwraca też uwagę Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny, iż na k. 134-135 akt sprawy niniejszej znajduje się aktualna karta karna skazanego, która z kolei została przez Sąd ujawniona, ale i to nie skłoniło Sądu meriti do weryfikacji okoliczności faktycznych uprzedniego skazania.

W ponownym postępowaniu Sąd zobowiązany będzie uwzględnić w ustaleniach faktycznych treść wskazanego wyroku w sprawie IX K (...) oraz rozważyć dokładnie zakres ewentualnej powagi rzeczy osądzonej w stosunku do zarzuconego oskarżonemu przestępstwa niealimentacji.

